

Sygn. akt II KK 18/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Piotr Mirek

Protokolant Dorota Szczerbiak

w sprawie **A. K.**

skazanego z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w dniu 24 lutego 2021r. kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 6 czerwca 2017r., sygn. akt II AKa (...),
częściowo zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 13 stycznia 2016 r., sygn. akt XII K (...)

**uchyla wyrok w zaskarżonej części, tj. utrzymującej w mocy
wyrok Sądu Okręgowego w W. o wymierzeniu skazanemu kary
łącznej grzywny i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

A. K. został oskarżony o to, że:

„- w okresie od czerwca 2005 roku do stycznia 2006 roku w P. na posesji nr (...), w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wbrew przepisom ustawy, wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami, brał udział w obrocie znacznymi ilościami środków odurzających w postaci marihuany w ilości co najmniej 75 kg w ten sposób, że przechowywał ukryte w stodole, a przywiezione z Holandii w co najmniej 15 partiach, po co najmniej 5 kg jednorazowo ww. środki odurzające celem dalszej odsprzedaży w cenie po 15,5 tys. zł za 1 kg, otrzymując z tego tytułu wynagrodzenie w kwocie 2 - 3 tysiące zł, tj. o czyn z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (czyn z pkt XIX aktu oskarżenia),

- w okresie od października 2006 roku do lipca 2007 roku w P. na posesji nr (...). w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wbrew przepisom ustawy, wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami brał udział w obrocie znacznymi ilościami substancji psychotropowych w postaci amfetaminy w ilości co najmniej 800 kg, w ten sposób, że przechowywał ukryte w budynku gospodarczym, tzw. „komórce” na posesji zapakowane w opakowania proszku do prania wytworzone przez ustalone osoby w toku co najmniej 16 cykli produkcyjnych po co najmniej 50 kg jednorazowo ww. substancje psychotropowe celem dalszej jej odsprzedaży w cenie 5,5 tys. zł za 1 kg, otrzymując z tego tytułu wynagrodzenie w kwocie 2 - 3 tys. zł miesięcznie, tj. o czyn z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii”.

Sąd Okręgowy w W. w dniu 13 stycznia 2016 roku, w sprawie o sygn. akt XII K (...), wydał wyrok, mocą którego:

- w pkt 14: oskarżonego A. K. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu zabronionego z pkt XVII wyroku (pkt XIX a/o Ap V Ds. (...)), stanowiącego występki z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu obowiązującym przed dniem 9.12.2011 roku, zgodnie z ustawą o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw z dnia 1.04.2011 roku (Dz.U 2011.117.678) w zw. z art. 4 § 1 k.k., z tym że

ustalił - w ramach czynu przypisanego - iż oskarżony czyn ten popełnił wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami w okresie co najmniej od czerwca 2005 roku i nie później niż do stycznia 2006 roku, a ilość przechowywanego środka odurzającego stanowiło co najmniej 29,5 kg marihuany przywiezionej z Holandii w co najmniej 6 kursach, a z popełnienia tego przestępstwa oskarżony uczynił sobie stałe źródło dochodu w rozumieniu art. 65 § 1 k.k. i za to - na mocy art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu obowiązującym przed dniem 9.12.2011 roku zgodnie z ustawą o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw z dnia 1.04.2011 roku (Dz. U. 2011.117.678) w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. - oskarżonego A. K. skazał i wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności, a na mocy art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki w kwocie 20 zł;

- w pkt 15: na mocy art. 45 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego A. K. przepadek korzyści majątkowej w wysokości 14 000 zł;

- w pkt 16: oskarżonego A. K. uznał za winnego popełnienia czynu zabronionego z pkt XVIII wyroku (pkt XX a/o Ap V Ds. (...)) stanowiącego występki z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu obowiązującym przed dniem 9.12. 2011 roku, zgodnie z ustawą o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw z dnia 1.04.2011 roku (Dz.U 2011.117.678) w zw. z art. 4 § 1 k.k., z tym że ustalił - w ramach czynu przypisanego - iż czyn ten miał miejsce w okresie od co najmniej października 2006 roku i nie później niż do lipca 2007 roku, a ilość przechowywanej substancji psychotropowej stanowiła nie więcej niż 500 kg, wytworzonej w toku co najmniej 10 cykli produkcyjnych po co najmniej 50 kg jednorazowo, a z przestępstwa tego oskarżony uczynił sobie stałe źródło dochodu w rozumieniu art. 65 § 1 k.k. i za to na mocy art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu obowiązującym przed dniem 9.12.2011 roku zgodnie z ustawą o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw z dnia 1.04.2011 roku (Dz. U. 2011.117.678) w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oskarżonego A. K. skazał i wymierzył mu karę 7 lat

pozbawienia wolności, a na mocy art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 360 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki w kwocie 20 zł;

- w pkt 17: na mocy art. 45 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego A. K. przepadek korzyści majątkowej w wysokości 20 000 zł;

- w pkt 18: na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 8.06.2010 roku (Dz. U. 2009.206.1589) w zw. z art. 4 § 1 k.k. jednostkowe kary pozbawienia wolności (z pkt 14 i 16 wyroku) oraz jednostkowe kary grzywny (z pkt 14 i 16 wyroku) wobec oskarżonego A. K. połączył i wymierzył mu karę łączną 8 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wymiarze 540 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki w kwocie 20 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca A. K. zaskarżając orzeczenie w całości na korzyść oskarżonego. Zarzucił orzeczeniu mające istotny wpływ na treść wyroku rażące naruszenie:

a. prawa materialnego, a mianowicie art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, przez błędną wykładnię znamion strony przedmiotowej przypisanego oskarżonemu czynu zabronionego, polegające na przyjęciu - wbrew poczynionym w niniejszej sprawie ustaleniom faktycznym - iż oskarżony A. K. zachowaniem swoim wyczerpał znamię „uczestnictwa w obrocie środkami odurzającymi”;

b. przepisów prawa procesowego, a to

- art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez nie oparcie orzeczenia na całokształcie zebranego i ujawnionego na rozprawach materiału dowodowego i sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia niezgodnie z ustawowymi wymogami,

- art. 424 § 2 k.p.k. poprzez nienależyte (pozorne) przytoczenie okoliczności, które sąd miał na względzie przy wymiarze kary,

- art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k.

Nadto „z ostrożności procesowej” obrońca A. K. podniósł zarzut orzeczenia wobec oskarżonego rażąco surowej kary, a mianowicie w wymiarze łącznym aż 8 lat pozbawienia wolności (niewspółmiernej do stopnia winy) oraz kary grzywny w wymiarze 540 stawek dziennych przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 20 zł zważywszy, iż materiał dowodowy w sprawie nie potwierdził tez aktu oskarżenia, ponadto orzeczona kara rażąco narusza dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 k.k. oraz jest wysoce dolegliwa, mając także na uwadze możliwości zarobkowe i majątkowe oskarżonego.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego A. K. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny w (...) w dniu 6 czerwca 2017 roku, w sprawie o sygn. akt II AKa (...), zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego A. K. utrzymał w mocy.

Prokurator Generalny zaskarżył powyższy wyrok w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie o karze łącznej grzywny, na korzyść oskarżonego A. K. i zarzucił:

„rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu należytego skontrolowania, w tym poza granicami zarzutów podniesionych w środku odwoławczym wniesionym przez obrońcę oskarżonego, prawidłowości wyroku Sądu I instancji, co w konsekwencji doprowadziło do utrzymania go w mocy, także w części dotyczącej wymierzonej A. K. kary łącznej grzywny, mimo iż rozstrzygnięcie w tym zakresie zapadło z rażącym naruszeniem przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 86 § 1 k.k., polegającym na wymierzeniu kary łącznej grzywny w wymiarze 540 stawek dziennych, tj. przekraczającym sumę kar jednostkowych grzywny orzeczonych za zbiegające się przestępstwa w wysokościach: 100 stawek dziennych oraz 360 stawek dziennych, co nakładało na sąd odwoławczy obowiązek zmiany rażąco niesprawiedliwego w tej mierze orzeczenia Sądu I instancji”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w [...]. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Zgodnie z treścią art. 86 § 1 k.k. - w brzmieniu obowiązującym przed dniem 8 czerwca 2010 roku - Sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 540 stawek dziennych grzywny (...).

Sąd Okręgowy w W. w wyroku z dnia 13 stycznia 2016r., sygn. akt XII K (...) – stosując ww. przepis, jako względniejszy dla sprawcy – połączył kary jednostkowe grzywny orzeczone za zbiegające się przestępstwa w wysokości 100 i 360 stawek dziennych i wymierzył A. K. karę łączną 540 stawek dziennych grzywny. Wyrok w tym zakresie – na skutek rozpoznanych apelacji - został utrzymany w mocy przez Sąd Apelacyjny w (...). Rację ma zatem Autor kasacji, że kara łączna grzywny została wymierzona skazanemu w rozmiarze przekraczającym sumę kar jednostkowych podlegających łączeniu, co stanowi uchybienie mające niewątpliwie rażący charakter i istotny wpływ na treść orzeczenia. Należy też zgodzić się z argumentacją skarżącego, że pomimo treści zarzutu podniesionego przez obrońcę w apelacji, wniesionej na korzyść oskarżonego, w którym zarzucił jedynie rażącą niewspółmierność orzeczonej kary łącznej tak pozbawienia wolności, jak i grzywny, nie wskazując na obrazę prawa materialnego, to Sąd II instancji zobligowany był zarówno do należytego rozpoznania apelacji w myśl art. 433 § 2 k.p.k., jak też do rozważenia z urzędu, niezależnie od zarzutów środka odwoławczego, czy utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia nie będzie rażąco niesprawiedliwe. Nie ulega bowiem wątpliwości, że sąd odwoławczy ma obowiązek dokonania kontroli zaskarżonego orzeczenia pod względem merytorycznym i prawnym nie tylko w granicach środka odwoławczego, ale także z urzędu, niezależnie od tych granic, w celu stwierdzenia czy utrzymanie w mocy orzeczenia nie będzie w sposób rażący naruszać poczucia sprawiedliwości.

W realiach tej sprawy niedostrzeżenie przez Sąd Apelacyjny w (...) omówionego wyżej błędu i utrzymanie wobec A. K. w mocy wyroku Sądu

Okręgowego doprowadziło do rażącej niesprawiedliwości orzeczenia w zakresie orzeczonej nim kary łącznej grzywny.

W tych warunkach koniecznym stało się uchylenie zaskarżonego kasacją wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w (...) sprawy do ponownego rozpoznania.